

KELMĖS RAJONO UŽVENČIO ŠATRIJOS RAGANOS GIMNAZIJA

PATVIRTINTA
Kelmės r. Užvenčio Šatrijos
Raganos gimnazijos direktoriaus
2023 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-5

SAUGIOS APLINKOS KŪRIMO UŽVENČIO ŠATRIJOS RAGANOS GIMNAZIJOJE APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Saugios aplinkos kūrimo Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijoje aprašas (toliau – Aprašas) nustato prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui gimnazijoje.

2. Prevencija Apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, vaiko ir mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką gimnazijoje, kurioje vaikai ir mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklaunami ir vertinami. Psichologinė vaikų ir mokinių savijauta ir saugumas gimnazijoje susijęs su emocijomis vaikų ir mokinių, gimnazijos darbuotojų, tėvų (toliau – gimnazijos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Universaliosios prevencijos priemonės, nukreiptos į visus vaikus ir mokinius, padeda išvengti problemų (patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Universalioji prevencija apima: vaikų socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymą, tinkamo elgesio modeliavimą, specialių strategijų, kaip atpažinti ir elgtis pastebėjus patyčias, taikymą, tėvų įtraukimą.

5. Tiems vaikams ir mokiniams, kuriems visai gimnazijai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

6. Atrankinės prevencijos priemonės nukreiptos į rizikingai elgtis linkusius vaikus ir mokinius, tuos, kurie linkę įsitraukti į patyčias, kurie kartais elgiasi agresyviai, sunkiai kontroliuoja impulsus, pasitelkiant papildomas priemones: pykčio/agresijos valdymo, impulsų kontrolės, streso valdymo programos, socialinių, problemų sprendimo įgūdžių ugdymas, teikiama švietimo pagalba.

7. Tikslinės prevencijos priemonės nukreiptos į mokinius, kurie elgiasi agresyviai, tyčiojasi iš kitų arba patys patiria patyčias.

8. Intervencija Apraše suprantama kaip gimnazijos direktoriaus, pavaduotojų, skyriaus vedėjų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – gimnazijos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

9. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS SAUGIOS APLINKOS GIMNAZIJOJE KŪRIMO

KOMPONENTAI

10. Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: gimnazijos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau – tėvai) įtraukimą / įsitraukimą. Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimo komponentų įgyvendinimas vykdomas pagal einamųjų metų Saugios aplinkos Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijoje kūrimo Priemonių planą (žr. Priedas).

11. Gimnazijos veikla ir valdymas:

11.1. Atsakomybė: gimnazijos direktorius atsako už Aprašo įgyvendinimą gimnazijoje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi gimnazijos vaiko gerovės komisija;

11.2. Vertybės: gimnazija puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų gimnazijos darbuotojų elgesys ir veikla;

11.3. Elgesio normos: gimnazijoje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/ nepageidaujamas mokinių elgesys, numatomi mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems gimnazijos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas gimnazijos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų vaikų ir mokinių elgesį;

11.4. Pareigybių aprašai: gimnazijos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal gimnazijos nustatytą tvarką;

11.5. Gimnazijos bendruomenė, reaguodama į smurtą ir patyčias, vadovaujasi gimnazijos vadovo įsakymu patvirtina Reagavimo į smurtą ir patyčias gimnazijoje tvarką;

11.6. Gimnazijos bendruomenės narių informavimas: su mokyklos nustatyta Saugios aplinkos gimnazijoje kūrimo aprašu, Reagavimo į smurtą ir patyčias gimnazijoje tvarka pasirašytinai supažindinami visi gimnazijos bendruomenės nariai;

11.7. Bendradarbiavimas: gimnazija, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su vaikų ir mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

12. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

12.1. Nuoseklus ir reguliarus vaikų ir mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

12.2. Vaikų ir mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

12.2.1. integruojant į dalyko(-ų) ugdymo turinį (žr. ilgalaikius teminius ugdymo planus);

12.2.2. įgyvendinant prevencines programas (žr. mokslo metų Ugdymo planą);

12.2.3. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, mentorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas (žr. mokslo metų Ugdymo planą ir metų Veiklos planą);

12.3. Gimnazijos pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

13. Pozityvaus gimnazijoje mikroklimato kūrimas:

13.1. Gimnazijos bendruomenės narių santykiai: gimnazijoje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarpa, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir

stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai;

13.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus gimnazijos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

13.2.1. esamos situacijos įvertinimo: gimnazijos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi gimnazijos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, gimnazijos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

13.2.2. gimnazijos bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus mokyklos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi gimnazijos direktorius, gimnazijos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi gimnazijos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

13.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

13.2.4. prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo: gimnazijos darbuotojai, pagal pasiskirstytas atsakomybes, įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja gimnazijos direktoriaus paskirtas darbuotojas.

13.2.5. Priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės, veiksmi ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

14. Vaikų ir mokinių pozityvių vertybių formavimas:

14.1. vaikų ir mokinių dalyvavimas gerinant gimnazijos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų gimnazijos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškas, vaikų ir mokinių saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

14.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas vaikų ir mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, mentorystė, dalyvavimas pilietinėje-socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

15. Tėvų įtraukimas / įsitraukimas:

15.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką gimnazijoje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą gimnazijos vietos bendruomenėje;

15.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas. patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos gimnazijoje kūrimo klausimais.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Kiekvienais mokslo metais atnaujinamas Saugios aplinkos Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijoje kūrimo Priemonių planas (pridedama), sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ir mokiniui dalyvauti bent vienoje nuoseklioje, ilgalaikėje socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje ar prevenciniuose užsiėmimuose, parengtuose pagal Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro rekomenduojamas metodines priemones, apimančias smurto, alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevenciją, sveikos gyvensenos skatinimą.
